

B O A R D O F S T U D I E S
NEW SOUTH WALES

2008

**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 100

Section I Pages 2–10

60 marks

This section has three parts, Part A, Part B and Part C

- Allow about 1 hour and 20 minutes for this section

Part A – 25 marks

- Attempt Questions 1–3

Part B – 20 marks

- Attempt Questions 4–6

Part C – 15 marks

- Attempt Questions 7–9

Section II Pages 11–13

25 marks

- Attempt Questions 10–12
- Allow about 1 hour for this section

Section III Pages 14–16

15 marks

- Attempt Questions 13–14
- Allow about 40 minutes for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

60 marks

Allow about 1 hour and 20 minutes for this section

Answer Questions 1–8 in Section I in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Part A — Torah

25 marks

Attempt Questions 1–3

Use the extracts, your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

	Marks
Question 1 (8 marks)	
Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.	
Genesis 1:24–31	
24 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ גֶּפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׁ וַחַיֵּת־אָרֶץ לְמִינָהּ וַיַּהֲיֶיךָ:	
25 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיֵּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת־ כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:	
26 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ וַיְרִדוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעֹפֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ:	
27 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:	
28 וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּ וּרְדוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעֹפֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ:	
29 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְזֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בוֹ פְּרִיעֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ:	
30 וּלְכָל־חַיֵּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עֹפֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל־ אֹרֶב וְרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוֹ גֶּפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֵרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיַּהֲיֶיךָ:	
31 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד וַיַּהֲיֶיֶרֶב וַיַּהֲיֶיבֶקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי:	
(a) Parse וַיְבָרֶךְ (verse 28), giving meaning, root, <i>binyan</i> and tense/aspect.	1
(b) הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם (verse 29). Who is speaking to whom? Justify your answer.	2
(c) Discuss the problems which arise from the use of the words בְּצַלְמֵנוּ (verse 26) and בְּצֶלְמוֹ (verse 27). In your answer, refer to grammar and the commentary.	5

Question 2 (8 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 4:1–12

<p>וְהָאָדָם יָדַע אֶת-חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת-קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת-יְהוָה:</p>	1
<p>וַתִּסָּף לֵלֶדֶת אֶת-אָחִיו אֶת-הָבֶל גֵּי-הֵי-הָבֶל רְעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה:</p>	2
<p>וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה:</p>	3
<p>וְהָבֶל הֵבִיא גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחִלְבָּהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל-הָבֶל וְאֶל-מִנְחָתוֹ:</p>	4
<p>וְאֶל-קַיִן וְאֶל-מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו:</p>	5
<p>וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ:</p>	6
<p>הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוָקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשַׁל-בּוֹ:</p>	7
<p>וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:</p>	8
<p>וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הָבֶל אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי:</p>	9
<p>וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחֶיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה:</p>	10
<p>וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת-פִּיהָ לְקַחַת אֶת-דְּמֵי אָחֶיךָ מִיָּדֶךָ:</p>	11
<p>כִּי תֵעָבֵד אֶת-הָאֲדָמָה לֹא-תִסָּף תֵּת-כֹּחָהּ לָךְ נָע וְנָד תִּהְיֶה בְּאֶרֶץ:</p>	12

- (a) Give TWO possible meanings of נָד (verse 12). 1
- (b) Account for the vocalisation of the conjunction in the words וְנָד נָע (verse 12). 1
- (c) The beginning of verse 8 is difficult to translate. 1
 The J. P. S. translates it as, ‘Cain said to his brother Abel . . .’.
 Kaplan translates it as, ‘Cain said (something) to his brother Abel’.
 What was the difficulty faced by the translators?
- (d) Account for the personal names קַיִן and הָבֶל. In your answer, refer to the extract provided and the commentary. 2
- (e) Give the meaning of the phrase, וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים (verse 3). Justify your answer with reference to the commentary. 3

Question 3 (9 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 9:1–7

<p>וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ:</p>	1
<p>וּמוֹרְאֵכֶם וּחַתְּכֶם יִהְיֶה עָלַי כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּל־אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הָאָדָמָה וּבְכָל־דְּגַי הַיָּם בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ:</p>	2
<p>כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ כִּי־רַק עֵשֶׂב נִתַּתִּי לָכֶם אֶת־כָּל:</p>	3
<p>אֹדֶ־בֶּשֶׂר בְּנִפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ:</p>	4
<p>וְאֹדֶ־אֶת־דַּמְכֶם לְנִפְשׁוֹתֵיכֶם אֲדַרְשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֲדַרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֲדַרְשׁ אֶת־נִפְשׁ הָאָדָם:</p>	5
<p>שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָךְ כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם:</p>	6
<p>וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ שִׂרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ־בָהּ:</p>	7

- (a) Identify THREE examples of the imperative in verse 1. 1
- (b) Identify THREE prohibitions in verses 4–5. Base your answer on the extract provided and the commentary. 2
- (c) (i) What are the categories of animals listed in verse 2? 2
- (ii) Describe, with reference to verse 2, the relationship between humanity and the animal world. 2
- (iii) To whom does the word שִׂרְצוּ (verse 7) apply and what does it suggest? 2

Section I (continued)

Part B — Nevi'im

20 marks

Attempt Questions 4–6

Use the extracts, your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

		Marks
Question 4 (6 marks)		
Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.		
Joshua 24:1–8		
	<p>1 וַיֹּאסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֻמָּה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרֹאשֵׁיו וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְּצֻבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים:</p> <p>2 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנְּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תָּרַח אָבִי אֲבִרְהָם וְאָבִי נָחוֹר וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:</p> <p>3 וְאַקַּח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אֲבִרְהָם מֵעֵבֶר הַנְּהָר וְאוּלָּדָו אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ כְּנָעַן וְאַרְבַּ (וְנֹרְבַה) אֶת־זֶרְעוֹ וְאֶתְּוֹלוֹ אֶת־יִצְחָק:</p> <p>4 וְאַתָּן לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו וְאַתָּן לְעֵשָׂו אֶת־הַר שְׁעִיר לְרִשְׁתָּ אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם:</p> <p>5 וְאַשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וְאַנְּפִי אֶת־מִצְרָיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחֲרַי הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם:</p> <p>6 וְאוֹצִיא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרָיִם וַתָּבֹאוּ הַיַּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרָיִם אַחֲרָי אֲבוֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבַפָּרָשִׁים יַם־סוּף:</p> <p>7 וַיַּצַּעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיִּשֶׁם מֵאֶפֶל בֵּינֵיכֶם וַיְבַיֵּן הַמִּצְרָיִם וַיָּבֹא עָלָיו אֶת־דֵּהִים וַיִּכְסְהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּמִּצְרָיִם וַתִּשְׁבוּ בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים:</p> <p>8 וְאַבְרָאָה (וְאַבְיָא) אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלְחַמוּ אֶתְכֶם וְאַתָּן אוֹתָם בְּיַדְכֶם וַתִּירְשׁוּ אֶת־אֶרְצָם וְאַשְׁמִידֶם מִפְּנֵיכֶם:</p>	
(a)	(i) Suggest reasons why Shechem was chosen by Joshua for this assembly.	2
	(ii) What was the purpose of this assembly?	1
(b)	Account for the inclusion and sequence of the geographical locations (listed below) in Joshua's address to the people.	3
	עבר הנהר (verse 2) ארץ כנען (verse 3) הר שעיר (verse 4)	
	מצרים (verse 4) ים סוף (verse 6) מדבר (verse 7)	

Question 5 (5 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Judges 3:15–21

- 15 וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה וַיָּקָם יְהוָה לָהֶם מֹשִׁי עַ אֶת־אֲהוּד
בֶּן־גֵּרָא בֶן־תַּיִמִּינִי אִישׁ אֲטָר יַד־יַמִּינֹו וַיִּשְׁלַחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָדֹו
מִנְחָה לְעִגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב:
- 16 וַיַּעַשׂ לוֹ אֲהוּד חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִיּוֹת גָּמַד אֲרֻכָּה וַיַּחְגֹּר אוֹתָהּ מִתַּחַת
לְמַדְיוֹ עַל גֵּרֶךְ יַמִּינֹו:
- 17 וַיִּקְרַב אֶת־הַמִּנְחָה לְעִגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וְעִגְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד:
- 18 וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה לְהַקְרִיב אֶת־הַמִּנְחָה וַיִּשְׁלַח אֶת־הָעָם נְשָׂאֵי הַמִּנְחָה:
19 וְהוּא שָׁב מִן־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת־הַגְּלָגֶל וַיֹּאמֶר וַדְּבַר־סֵזֶר לְ אֱלֹהֶיךָ
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִס וַיִּצְאוּ מֵעֲלָיו כָּל־הַעַמֻּדִים עָלָיו:
- 20 וְאֲהוּד ׀ בָּא אֵלָיו וְהוּא יָשֵׁב בְּעֵלְיֵת הַמִּקְרָה אֲשֶׁר־לוֹ לְבָדֹו וַיֹּאמֶר
אֲהוּד דְּבַר־אֱלֹהִים לִי אֱלֹהֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכֶּסֶּא:
21 וַיִּשְׁלַח אֲהוּד אֶת־יָד שְׂמֹאלֹו וַיִּקַּח אֶת־הַחֶרֶב מֵעַל גֵּרֶךְ יַמִּינֹו
וַיִּתְקַעָהּ בְּבִטְנוֹ:

- (a) Identify TWO examples of the use of the construct state in verses 20 and 21. **1**
- (b) The word וַיֹּאמֶר appears twice in verse 19. Who is speaking on each occasion? **1**
- (c) In verse 20, it is written וַיָּקָם מֵעַל הַכֶּסֶּא. **2**

In reference to the king, why and how did this action benefit the king? In your answer, refer to the commentary.

- (d) How does the descriptive term יַד־יַמִּינֹו אֲטָר (verse 15) at the beginning of this extract help us to understand the entire story? **1**

Question 6 (9 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Judges 4:17–24

17	וּסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל־אֶהָל יָעַל אִשֶׁת חֶבֶר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מִלְד־חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקִּינִי:
18	וַתֵּצֵא יָעַל לִקְרֹאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אֶל־תִּירָא וַיָּסֵר אֵלָיָהּ הָאֱהָלָה וַתִּכְסְהוּ בַשְּׂמִיכָה:
19	וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ הַשְׂקִינִינָא מַעֲט־מַיִם כִּי צָמְאֲתִי וַתַּפְתָּח אֶת־נְאוֹד הַחֲלָב וַתִּשְׁקֶהוּ וַתִּכְסְהוּ:
20	וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ עָמַד פְּתַח הָאֶהָל וְהִנֵּה אִם־אִישׁ יָבֹוא וּשְׂאֵלְךָ וְאָמַר הִישָׁפָה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אֵין:
21	וַתִּקַּח יָעַל אִשְׁת־חֶבֶר אֶת־יְתֵד הָאֶהָל וַתִּשֶׂם אֶת־הַמַּקְבֵּת בִּיָּדָהּ וַתָּבֹוא אֵלָיו בַּלָּאט וַתִּתְקַע אֶת־הַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ וַתִּצְנַח בְּאַרְצָן וְהוּא־נִרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמָת:
22	וְהָנָה בְּרַק רִדְף אֶת־סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעַל לִקְרֹאתוֹ וַתֹּאמֶר לּוֹ לָךְ וְאַרְאֶךָ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלָיָהּ וְהָנָה סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ:
23	וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מִלְד־כְּנָעַן לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
24	וַתִּלְוֶךָ יָד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַלְוֶךָ וְקָשָׁה עַל יָבִין מִלְד־כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין מִלְד־כְּנָעַן:

- (a) Explain the course of events described in the extract provided, in the light of 17) (verse 17). 2
- (b) What is the grammatical difficulty with the imperative עָמַד (verse 20) in this context? 1
- (c) Parse נִרְדָּם (verse 21), giving meaning, root, *binyan* and tense/aspect. 1
- (d) Justify the translation ‘bore harder and harder’ for the Hebrew words הַלְוֶךָ וְקָשָׁה (verse 24). 1
- (e) Based on the extracts for Questions 5 and 6, outline the role of judges in Biblical times. 4

Section I (continued)

Part C — Ketuvim

15 marks

Attempt Questions 7–9

Use the extracts, your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Marks

Question 7 (3 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Ezra 1:2–8

- 2 כֹּה אָמַר כָּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרְס כָּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי לְבַנוֹת־לּוֹ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה:
3 מִי־בַכֶּם מִכָּל־עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהֵיוֹ עִמּוֹ וְיַעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
וְיִבֶן אֶת־בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:
4 וְכָל־הַנְּשֹׂאֵר מִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא גֵר־שָׁם יִנְשְׂאוּהוּ אֲנָשֵׁי מְקוֹמוֹ
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבְרְכוּשׁ וּבְבַהֲמָה עִם־הַנְּדָבָה לְבַיִת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַם:
5 וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאֲבוֹת לַיהוּדָה וּבְנֵימָן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל הָעִיר
הָאֱלֹהִים אֶת־רוּחֹו לַעֲלֹת לְבָנוֹת אֶת־בַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:
6 וְכָל־סְבִיבֵתֵיהֶם חִזְקוּ בְיַדֵיהֶם בְּכָל־כֶּסֶף בְּזָהָב בְּרְכוּשׁ וּבְבַהֲמָה
וּבַמְּגִדָּנוֹת לְבָד עַל־כָּל־הַתְּנָדָב:
7 וְהַמֶּלֶךְ כֹּרֶשׁ הוֹצִיא אֶת־כָּלֵי בַיִת־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבַיִת אֱלֹהֵיוֹ:
8 וַיּוֹצִיאֵם כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרְס עַל־יַד מַתְרַדְתַּת הַגּוֹבֶר נְיִסְפָרִם לְשֹׁשְׁבָצָר
הַנְּשִׂיא לַיהוּדָה:

Relate the words לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הָאָרֶץ נָתַן (verse 2) to the events described in the extract provided.

3

Question 8 (2 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Ezra 10:6–12

- 6 וַיָּקָם עֲזָרָא מִלִּפְנֵי בַּיִת הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ אֶל־לְשֹׁכֵת יְהוֹחָנָן בֶּן־אֶלְשִׁיב
וַיֵּלֶךְ שָׁם לֶחֶם לֹא־אָכַל וּמַיִם לֹא־שָׁתָה כִּי מִתְאַבֵּל עַל־מַעַל הַגּוֹלָה:
7 וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בֵּיהוּדָה וִירוּשָׁלַם לְכֹל בְּנֵי הַגּוֹלָה לְהִקְבֹּץ יְרוּשָׁלַם:
8 וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבֹא לְשִׁלְשֵׁת הַיָּמִים כַּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַזְקֵנִים יִחָרֵם
כָּל־רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבְדֵּל מִקְהַל הַגּוֹלָה:
9 וַיִּקְבְּצוּ כָּל־אֲנָשֵׁי־יְהוּדָה וּבְנֵי־מִן וִירוּשָׁלַם לְשִׁלְשֵׁת הַיָּמִים הוּא חֹדֶשׁ
הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ וַיָּשָׁבוּ כָּל־הָעָם בְּרַחוּב בַּיִת הָאֱלֹהִים
מִרְעֵידִים עַל־הַדָּבָר וּמִהַנְּשָׁמִים:
10 וַיָּקָם עֲזָרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מְעַלְתֶּם וַתָּשִׁיבוּ נָשִׁים נְכָרִיּוֹת
לְהוֹסִיף עַל־אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל:
11 וַעֲתָה תִּגְדּוּ תוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי־אַבְתֵּיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנִי וְהַבְּדִלוּ מֵעַמִּי
הָאָרֶץ וּמִן־הַנָּשִׁים הַנְּכָרִיּוֹת:
12 וַיַּעֲנֵנוּ כָּל־הַקְּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל כֵּן כַּדְּבָרֶיךָ [כַּדְּבָרְךָ] עָלֵינוּ
לַעֲשׂוֹת:

Why was it said of Ezra the golem על־מַעַל הַגּוֹלָה (verse 6)?

2

Answer Question 9 in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

In Question 9 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed texts and themes
  - present a sustained, logical and well-structured answer to the question
-

Marks

Question 9 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write, in ENGLISH, an essay of up to two pages in length.

(a) Evaluate the necessity for and the success of Ezra's reforms. **10**

OR

(b) Why is Ezra sometimes regarded as the 'father of Judaism'? **10**

Section II — Prescribed Text – Mishna

25 marks

Attempt Questions 10–12

Allow about 1 hour for this section

Answer the questions in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts, your knowledge of the texts and the commentary in your answers.

Marks

Question 10 (10 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Berachot 4:1

תְּפִלַּת הַשַּׁחַר עַד חֲצוֹת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת.
תְּפִלַּת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד פֶּלֶג
הַמִּנְחָה. תְּפִלַּת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קָבַע, וְשָׁל מוֹסְפִין כָּל הַיּוֹם.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת.

- (a) (i) Identify the THREE occasions when Rabbi Yehudah disagreed with the *Tanna Kamma* ('The first *Tanna*') in the Mishna. **2**
- (ii) According to the commentary, what factors determined the time of day when prayer services were to be recited? **3**
- (b) Using the extract provided and the commentary, write a brief introduction to prayer (*Tefillah*) in the Jewish religion in Mishnaic times. In your answer, consider the occasions for communal prayer and the religious obligation to pray, as well as the history of *Tefillah* in general and of the *Shemoneh Esreh* in particular. **5**

Question 11 (8 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Berachot 5:3

הַאֹמֵר "עַל קֵן צְפוּר יִגְיעוּ רַחֲמֵיךָ", וְ"עַל טוֹב יִזְכַּר שְׁמִיךָ",
 "מוֹדִים מוֹדִים" – מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ. הָעוֹבֵר לְפָנַי הַתְּבָה וְטָעָה –
 יַעֲבֹר אַחַר תְּחִתּוֹ, וְלֹא יִהְיֶה סֶרְבֵן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. מִזֵּיִן הוּא
 מִתְחִיל? מִתְחִילֵת הַבְּרָכָה שְׁטָעָה בָּהּ.

- (a) According to the commentary, why would a person be silenced for saying each of the following?
(i) על קן צפור יגיעו רחמיך	1
(ii) על טוב יזכר שמך	1
(iii) מודים מודים	1
- (b) Who is described by each of the following terms?
(i) ולא יהא סרבן	1
(ii) מתחיל	1
- (c) What rules governed the replacement of a reader who made a mistake while reciting the *Shemoneh Esreh*? In your answer, refer to the extract and commentary. 3

Question 12 (7 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Berachot 6:8

אָכַל תְּאֵנִים וְעֵנָבִים וְרִמּוֹנִים – מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת;
 דִּבְרֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין
 שְׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֲפֵלוּ אָכַל שֶׁלֶק וְהוּא מְזוּנָה, מְבָרֵךְ
 אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֵה מִים לְצִמְאֹן, אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל
 נִתְּיָה בְּדִבְרוֹ". רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "בוֹרָא נְפֻשׁוֹת רַבּוֹת".

- (a) Define the following terms as used in this Mishna.
	(i) שלש ברכות	1
	(ii) מעין שלש	1
- (b) Analyse the relationship between תורה שבכתב (The Written Law) and תורה שבעל פה (The Oral Law). In your answer, demonstrate how Rabban Gamliel, the sages and Rabbi Akiva relied on תורה שבכתב to arrive at their respective halakhic positions.
- 5**

Section III — Unseen Text – Tanakh

15 marks

Attempt Questions 13–14

Allow about 40 minutes for this section

Answer the questions in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Marks

Question 13 (8 marks)

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *Events in Saul's Reign*

Context: *Saul and Jonathan confront the Philistines*

1 Samuel 13:1–6

- בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנַיִם מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: 1
- וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיְהִי עִם־שָׁאוּל אֲלָפִים 2
- בְּמַכְמֶשׁ וּבְהָרַ בֵּית־אֵל וְאֵלֶּף הָיָה עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בְּנִימִן וַיַּחַר 3
- הָעָם שָׁלַח אִישׁ לְאַהֲלָיו:
- וַיֵּךְ יוֹנָתָן אֶת נֹצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים וּשָׁאוּל 4
- תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים:
- וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הֲכֵּה שָׁאוּל אֶת־נֹצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאֵשׁ 5
- יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּצְעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל:
- וּפְלִשְׁתִּים נֶאֱסָפוּ | לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֵלֶּף רֶכֶב וּשְׁשֵׁת 6
- אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעַם כְּחֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפְת־הַיָּם לְרֹב נִיַּעְלוּ וַיַּחֲנוּ
- בְּמַכְמֶשׁ קְדָמַת בַּיִת אָוֶן:
- וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי צָר־לוֹ כִּי נִגַּשׁ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְעָרוֹת 7
- וּבְחֻזְחִים וּבְסֻלְעִים וּבְצֻרְחִים וּבְבִרְוֹת:

חנה	<i>encamp</i>	מכמש	<i>Michmas</i>
בית און	<i>Beit-Aven</i>	יחר	<i>rest</i>
נגש	<i>to press</i>	יצב	<i>to stand</i>
מערה	<i>cave</i>	גבעה	<i>Gibeah</i>
חוח	<i>thorn</i>	באש	<i>to stink</i>
סלע	<i>rocks</i>	פרש	<i>horseman</i>
צריח	<i>tunnel</i>	חול	<i>sand</i>
		שפה	<i>edge</i>

Question 13 continues on page 15

	Marks
Question 13 (continued)	
(a) How many men formed the Israelite army?	1
(b) What information is given in verse 2 regarding the selection, division and location of the Israelite army?	3
(c) What was Saul's response to Jonathan's victory over the Philistines (verse 3)?	2
(d) What information is conveyed by the phrase: פְּחֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־הַיָּם לְרֹב (verse 5)?	1
(e) What was the physical response of the Israelites to the Philistine threat (verse 6)?	1

End of Question 13

Please turn over

Question 14 (7 marks)

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *Solomon and the Queen of Sheba*

Context: *The Queen of Sheba visits Jerusalem*

1 Kings 10:1–6

וּמִלְכַת־שֶׁבַא שָׁמְעַת אֶת־שִׁמְעַת שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה וַתָּבֵא לְנַסְתּוֹ בַּחֲדָוֹת: וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַיִם בַּחֵיל כְּבֹד מְאֹד גְּמָלִים נִשְׂאִים בְּשִׁמְיִם וְזָהָב רַב־מְאֹד וְאַבְנֵי יָקָרָה וַתָּבֵא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּהּ: וַיַּגִּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָבָר נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מִלְכַת־שֶׁבַא אֵת כָּל־חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וַהֲבִית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֵכֶל שֶׁלְחָנֹו וּמִזֶּשֶׁב עֲבָדָיו וּמִעֵמֶד מִשְׁרָתוֹ [מִשְׁרָתָיו] וּמִלְבָּשֵׁיהֶם וּמִשְׁקִיו וְעֵלְתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה בָּהּ עוֹד רֵיחַ: וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אָמֵת הָיָה הַדְּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאֶרֶץ־עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חֲכָמְתֶּךָ:	1 2 3 4 5 6

עלם	<i>to hide</i>	שבא	<i>Sheba</i>
משרת	<i>attendant</i>	חידה	<i>hard question</i>
לבש	<i>to wear</i>	בשם	<i>spice</i>
		יקר	<i>precious</i>

(a)	What prompted the Queen of Sheba to visit Jerusalem?	1
(b)	How did the Queen of Sheba display her wealth (verse 2)?	2
(c)	(i) How does the text describe Solomon’s court (verse 5)?	2
	(ii) What was the Queen of Sheba’s reaction to seeing Solomon’s court (verses 5 and 6)?	2

End of paper